

Η ελληνική επανάσταση του 1821

Μέρος 5ον

Ο γέρος του Μωριά - Θόδωρος Κολοκοτρώνης

Ξεκινώντας τον 2ο κύκλο της παρουσίασης της ελληνικής επανάστασης του 1821, θα καταγράψουμε τις κυρίαρχες προσωπικότητες των αγωνιστών στο μέτωπο της μάχης. Εκεί που τα λόγια περιτεύουν και οδηγούν τα για-

ταγάνια και τα καριοφίλια. Θα ξεκινήσουμε με ποιόν άλλον, τον γέρο του Μωριά τον Θόδωρο Κολοκοτρώνη. Αυτόν που ανέδειξε ο Θεός, μετά από 33-35 θυσίες (νεκρούς) της οικογενείας του, στην αντίσταση ενάντια στον Τούρκο κατακτητή. Τόσοι ήταν οι πρόγονοι του Θοδωρή που έδωσαν την ζωή τους ανά τους αιώνες, για να ποτιστεί το «δέντρο της λευτεριάς».

Ας διαβάσουμε λίγα λόγια που ανέφερε ο ίδιος στις 7 Οκτωβρίου του 1838: «Όταν αποφασίσαμε να κάμομε την επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα, ούτε πως δεν έχουμε άρματα, ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις, ούτε κανέννας φρόνιμος μας είπε "πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα", αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας και όλοι και ο κλήρος μας και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι πετπαιδευμένοι και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι, εσυμφωνήσαμε εις αυτό το σκοπό και εκάναμε την επανάσταση». Δεν αμφέβαλε ποτέ για τη νικηφόρα έκβαση του εθνικού ξεσηκωμού. Ένα μόνο φοβόταν: τους Έλληνες τους «προσκυνημένους», όπως τους αποκαλούσε, οι οποίοι σε συνάρτηση με το μικρόβιο της διχόνοιας, αλλά και της επέλασης του Ιμπραήμ, έθεταν σε κίνδυνο τον αγώνα. Τότε και μόνο τότε, έγινε σκληρός και αναφώνησε το γνωστό: «φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους».

Μέσα στα «Ορλωφικά», στις 3 Απριλίου 1770, Δευτέρα της Λαμπρής, έπιασαν οι πόνοι της γέννας στη μάνα του την Ζαμπέτα και γέννησε ένα αγόρι. Τον Θεόδωρο. Άγια στιγμή, άγια μέρα για την Ελλάδα.

Εκείνο το μωρό που γεννήθηκε μέσα στη φρίκη, ήταν γραφτό να ελευθερώσει την Ελλάδα. Γνώρισε νωρίς την ορφανιά. Σε ηλικία 10 ετών, έχασε τον πατέρα του, όταν εκείνος σκοτώθηκε από τον κατακτητή, μετά από προδοσία τούρκου φίλου του.

Σε ηλικία 20 ετών, παντρεύτηκε τη μικρότερη κόρη του προεστού του Ακόβου, Κατερίνα Καρούσου και απέκτησαν 6 παιδιά (3 γιους και 3 κόρες). Αργότερα απέκτησε άλλον έναν γιο, καρπό της σχέσης του με μία Υδραία. Διακρίθηκε για την γενναιότητά του και γρήγορα έγινε πρωτοπαλίκαρα. Από το 1797, οι Τούρκοι τον βάζουν στο μάτι, με αποτέλεσμα το 1802 να εκδοθεί φερμάνι από την Υψηλή Πύλη. Αναγκάζεται να φύγει στη Ζάκυνθο το 1806, όπου θα περάσει 15 ολόκληρα χρόνια. Κατατάχθηκε στον αγγλικό στρατό κι έφτασε μέχρι το βαθμό του ταγματάρχη. Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τον Αναγνωσταρά και το 1821 επέστρεψε στην Πελοπόννησο.

Η πρώτη δουλειά του, μόλις έφτασε στη Μάνη, ήταν να συμφιλιώσει τις μεγάλες οικογένειες της περιοχής, που βρίσκονταν σε διχόνοια, εδώ και πολύ καιρό. Στις 22 του Μάρτη οι Μανιάτες με επικεφαλής τον ίδιο, αλλά και άλλους οπλαρχηγούς (Νικηταράς,

Παπαφλέσσας,...), ξεκινούν για την Καλαμάτα. Δύο χιλιάδες παλικάρια, ξεκινούν επίσημα τον αγώνα. Στις 23 του Μάρτη, οι επαναστατημένοι Έλληνες μπαίνουν στην Καλαμάτα. Αμέσως παρά την άρνηση των τοπικών αρχόντων (Πετρόμπεης,...) ξεκινάει για την Τρίπολη. Εκεί αρχίζει να αναδεικνύεται, η στρατιωτική πορεία του γέρου του Μωριά και ορίζεται ως αρχηγός-ηγέτης του αγώνα. Στις 27 Σεπτέμβρη έπεσε η Τριπολιτσά. Αξιοσημείωτη είναι η αναφορά του ιδίου στα «απομνημονεύματά» του: «Όταν εμβήκα εις την Τριπολιτσά, με έδειξαν τον πλάτανο εις το παζάρι, όπου εκρέμαγαν τους Έλληνας. Ανεστέναξα και είπα: 'Αιντε, πόσοι από το σόγι μου και από το έθνος μου εκρεμάσθηκαν εκεί και διέταξα και το έκοψαν». Αμέσως ο σουλτάνος στέλνει τον ξακουστό Δράμαλη με χιλιάδες στρατό να καταπνίξει τους ραγιάδες. Που να φανταστεί ο ξιπασμένος πασάς, τι θα αντιμετώπιζε. Κόντρα σε όλους, τον περιμένει μαζί με τα παλικάρια του (Νικηταράς,...) στα Δερβενάκια. Στις 26-28 Ιουλίου 1822 με την ιδιοφυία του Κολοκοτρώνη, αλλά και την γενναιότητα των παλικαριών του (τέσσερα σπαθιά έσπασε πάνω στον εχθρό σε 'κείνη τη μάχη ο περίφημος Τουρκοφάγος), καταστράφηκε ο στρατός του σουλτάνου και μπήκαν οι βάσεις για την απελευ-

θέρωση του γένους. Μετά η κυβέρνηση του Κουντουριώτη τον διόρισε αρχιστράτηγο των επαναστατικών δυνάμεων. Οι ίδιοι που τον όρισαν αρχιστράτηγο, λίγο αργότερα, στη συνέλευση του Άστρους, πρότειναν να ψηφιστούν πενήντα στρατηγοί, για να τον μειώσουν.

Μόλις ελευθερώνεται ένα τμήμα της πατρίδας μας, οι γνωστοί-άγνωστοι, σφετερίζονται την εξουσία και αρχίζουν όπως συνήθως τον εμφύλιο. Η προσπάθειά τους για νομή της εξουσίας, δεν είχε όριο. Στις 13 Νοεμβρίου 1824, σκότωσαν τον γιο του, τον Πάνο, όπως συνήθως, άνανδρα-πισώπλατα. Λέγεται ότι το βόλι το έριξε, ευεργετηθείς συγγενής του γέρου του Μωριά. Έτσι δεν γίνεται πάντα; Οι μεγαλύτεροι αχάριστοι, είναι οι ευεργετηθέντες, αναρίθμητα παραδείγματα δίπλα μας. Ο θάνατος του πρωτότοκου γιού του τον καταρράκωσε. Ο Κολοκοτρώνης παραδόθηκε στις αρχές Δεκεμβρίου του 1824 για να τερματιστεί ο αλληλοσπαραγμός. Στις 6 Φεβρουαρίου 1825 φυλακίστηκε στο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία της Ύδρας. Να όμως που ήρθε ο Ιμπραήμ. Ποιος από τους άκαπνους θα βάλει το στήθος του μπροστά; Ο Παπαφλέσσας για να εξιλεωθεί, έδωσε την ζωή του στο Μανιάκι. Τότε αναγκάστηκαν άρον-άρον να τον

αποφυλακίσουν γιατί ήταν ο μόνος που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τον νέο εχθρό.

Στο Ναύπλιο, μετά την αποφυλάκισή του, μίλησε ανεβασμένος σε μία πέτρα στο πλήθος που παραληρούσε: «Έλληνες! Πριν βγω στ' Ανάπλι, έριξα στη θάλασσα τα πικρά τα περασμένα. Κάντε και σεις το ίδιο. Στο δρόμο που περνάγαμε για να έρθουμε στην εκκλησιά, είδα να σκάβουν κάποιοι άνθρωποι. Ρώτησα και μου είπαν πως σκάβουν να βρούνε κρυμμένο

θησαυρό. Εκεί στο λάκκο μέσα ρίζτε και τα μίση τα δικά σας. Έτσι θα βρεθεί κι ο χαμένος θησαυρός». Συγκροτεί πάλι τα διαλυμένα τμήματα των πολεμιστών του και χτυπάει όπου και όπως μπορεί τον Ιμπραήμ. Ο άλλος του υιός, ο Γενναίος γίνεται το δεξί του χέρι, σ' αυτές τις σκληρές και δύσκολες μάχες. Την ίδια στιγμή, εκτόξευε φοβέρες στον Ιμπραήμ: «Όχι τα κλαριά να μας κόψεις, όχι τα δέντρα, όχι τα σπίτια που μας έκαψες, μήτε πέτρα να μη μείνει, εμείς δεν προσκυνάμε. Μόνο ένας Έλληνας να μείνει, πάντα θα πολεμούμε...». Βλέποντας ο εχθρός, ότι δεν προχω-

ράει η κατοχή, καταφεύγει στο «προσκυνοχάρτι», δηλαδή την χορήγηση ειδικού πιστοποιητικού στους προσκυνημένους. Σε αυτές τις αντίξοες συνθήκες, ο Κολοκοτρώνης με το σύνθημα: «Φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους!», εξαπέλυσε φόβο και τρόμο στους «νενέκους» και αναζωπύρωσε τη σπίθα μίας επανάστασης, που έδειχνε ετοιμοθάνατη. Επιτέλους η Ευρώπη συγκινείται και βοηθάει. Στο Ναυαρίνο καταστρέφεται τελείως η αρμάδα του Ιμπραήμ, από τον Εγγλέζικο, το Γαλλικό και τον Ρωσικό στόλο. Ο σουλτάνος υποχρεώνεται να δεχτεί, ότι ο Μοριάς και η Ρούμελη αποτελούν τον κορμό του νέου κράτους. Ο Καποδίστριας έρχεται να την κυβερνήσει.

Μην νομίζετε ότι ησύχασε. Με πλεκτάνες κατάφεραν τελικά να κατηγορήσουν τον Κολοκοτρώνη για έσχατη προδοσία, ναι για έσχατη προδοσία και προχώρησαν στην σύλληψή του, στις 6 Σεπτεμβρίου 1833 από κοινού με τους Πλακούτα, Τζαβέλα, Νικηταρά,.. επικαλούμενοι ότι προετοίμαζαν συννομωσία εναντίον του ανήλικου βασιλιά. Οι αθεόφοβοι τον καταδίκασαν μαζί με τον Πλακούτα σε θάνατο και τους φυλάκισαν στην απάνθρωπη φυλακή στο Παλαμήδι. Ο Γέρος ήταν 64 ετών. Τελικά τον Μάιο του 1835, μετά την ενηλικίωση του Όθωνα, έλαβαν χάρη και απο-

φυλακίστηκαν.

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης άφησε την τελευταία του πνοή, στις 4 Φεβρουαρίου 1843, σε ηλικία 73 ετών από εγκεφαλικό επεισόδιο. Πρώτα στεφάνωσε τον 3ο γιο του, τον Κολλίνο και ευθύμησε. Μετά στις 3 του μηνός πήγε στον βασιλικό χορό, φανερά ευδιάθετος, όπου και αστειεύτηκε με τους παλιούς του συντρόφους. Το βράδυ έκλεισε τα μάτια του και έφυγε από εγκεφαλικό, δεν άντεξε τόσο χαρά. Θάφτηκε στο 1ο νεκροταφείο της Αθήνας και τον έκλαψε όλη η Ελλάδα. Το όνομά του χαραχτηκε στις καρδιές των Ελλήνων, στην πιο χρυσή σελίδα της ελληνικής ιστορίας. Δίπλα στον Θεμιστοκλή, τον Λεωνίδα, τον Μέγα Αλέξανδρο... Ας αποτελέσει φάρο στην σημερινή νεφελώδη κοινωνία και οδηγό για νέους μελλοντικούς αγώνες.

Ευχαριστούμε και **Χριστός Ανέστη!**

Ψαλίδας Νικόλαος

Δημ. Σύμβουλος Θάσου

Το παρόν άρθρο δημοσιεύτηκε, στην εφημερίδα Θασιακή, αλλά και στην ιστοσελίδα της ΑΝ.Α.Ε.Θ.
(<https://anaeth.gr/>)